

Maakuntien muutosjohtajien verkostotapaaminen 15.2.2018

Sisäiset tarkastajat ry
The IIA Finland

Kaarina Sinersalo
toiminnanjohtaja, CISA, Sisäiset tarkastajat ry

Riikka Koivunen
julkissektoritmk pj., Sisäiset tarkastajat ry

IIA FINLAND, SISÄISET TARKASTAJAT ry

<https://theiia.fi/yhdistys/>

- Sisäiset tarkastajat ry on Suomen sisäisten tarkastajien yhteistyöjärjestö.

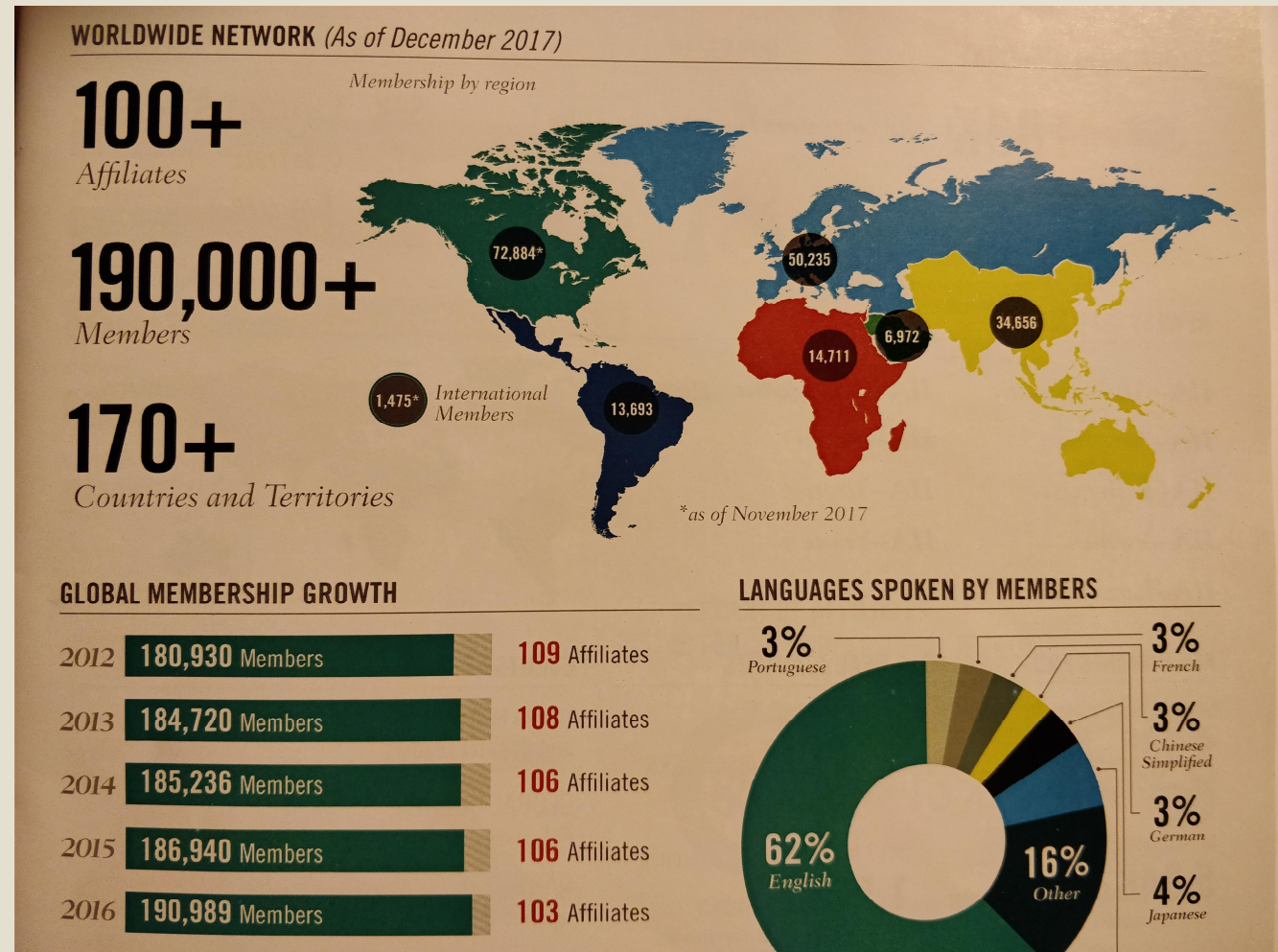
Sisäisten tarkastajien tavoitteena on edistää sisäisen tarkastustoiminnan kehittämistä ja sisäisen tarkastajan ammatillista osaamista, kannustaa jäseniä vuorovaikutukseen sekä vaikuttaa ja osallistua alaan liittyvään keskusteluun ja säädösvalmisteluun.

- Sisäiset tarkastajat ry:llä on merkittävä rooli sisäisille tarkastajille ja muille asiasta kiinnostuneille suunnatun laadukkaan koulutuksen tarjonnassa.
- Yhdistyksessä on lähes 650 henkilöjäsentä lähes 300 Suomessa toimivasta organisaatiosta. Jäsenistä 60 % edustaa yksityistä ja 20 % julkista sektoria, ja lisäksi yhdistyksellä on eläkeläis-, opettaja- ja opiskelijajäseniä.
- Sisäiset tarkastajat ry on jäsenenä alan maailmanlaajuisessa kattojärjestössä The Institute of Internal Auditors (IIA):ssa ja The European Confederation of Institute of Internal Auditing (ECIIA) -yhteenliittymässä, joka edustaa yli 30 jäsenyhdistystä Euroopassa ja sen lähialueilla.

IIA FINLAND, SISÄISET TARKASTAJAT ry

<https://theiia.fi/yhdistys/>

- Yhdistys on jäsenenä alan maailmanlaajuisessa kattojärjestössä [The Institute of Internal Auditors \(IIA\)](#), joka muun muassa vastaa alan kansainvälisestä viitekehyksestä.

Maakunta - Sisäinen tarkastus

Maakuntahallituksen tulee huolehtia maakunnan sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, 37 §, 8.kohta. Maakuntahallituksen tulee järjestää maakunnan riippumaton sisäinen tarkastus, 45§.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on varmentaa maakunnan sisäisen valvonnan toimivuutta. Sisäisen tarkastuksen rooli korostuu, kun maakunta on organisoitu monimuotoisesti eri organisaatiomuotoihin.

Eduskunnan tarkastusvaliokunta totesi lausunnossaan (TrVL 2/2017 vp— HE 47/2017 vp, 28.6.2017), että sisäinen tarkastus tulee järjestää huolella ja sisäisestä tarkastuksesta tulisi olla maakunnassa erillinen suunnitelma.

Maakunta - Sisäinen valvonta

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla varmistetaan talouden ja toiminnan laillisuus, tuloksellisuus, varojen turvaaminen sekä johtamisen kannalta oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta. Sisäinen valvonta on selkeästi johtamisen väline (Perustelut 37 §).

Maakuntavaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, 16 §.

Hallintosäännössä annetaan määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta (78 §).

Maakuntahallitus järjestää: Maakuntahallituksen tulee huolehtia maakunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä, 37§, 7.kohta

Maakuntahallituksen on annettava toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä (107§)

LAIN PERUSTELUISSA POHDITAAN SISÄISEN VALVONNAN MERKITYSTÄ

Omistajaohjauksellisin keinoin sekä sopimuksin varmistetaan, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on toimivaa myös niissä organisaatioissa, jotka tuottavat palveluja sopimukseen perustuen.

Maakunnan konsernijohton tehtävä on konsernivalvonnalla varmistaa, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on asiaankuuluvalla tavalla hoidettu

Myös hankintasopimuksissa huomioitava riskit ja ehtojen valvonnalla varmistettava, että sopimuksia noudatetaan.

Valvonnan tarkoituksena on edistää maakunnan tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

JOHTOPÄÄTÖS: sisäisen valvonnan toimivuus nähdään tärkeäksi maakunnassa, riskien havainnointi, hallinta sekä luotettava informaatio niistä ylimmälle johdolle.

Sisäisen tarkastuksen rooli ja tehtävät maakuntakonsernissa

Sisäinen tarkastus on maakuntahallituksen alainen riippumaton ja objektiivinen arviointi-, ja varmistus- sekä konsultointitoiminto

Sisäinen tarkastus on proaktiivinen asiantuntija, ja käy aktiivista vuoropuhelua johdon/hallituksen kanssa.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida, tarkastaa ja varmentaa riskiperusteisesti maakuntakonsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan riittävyttä ja tuloksellisuutta ja antaa suosituksia niiden kehittämiseksi.

Käytännössä voisi olla esim. prosessien/toiminnan (kuten hankinta)tehokkuus ja toimivuus

Sisäinen tarkastus tukee maakuntahallitusta ja ylintä johtoa tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan maakuntakonsernin riskienhallinta-, valvonta-, sekä johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Sisäinen tarkastus tukee hallitusta sen toteuttaessaan tilivelvollisuutta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisessa järjestämisessä.

Sisäisen valvonnan osa-alueet ja sisäisen tarkastuksen rooli

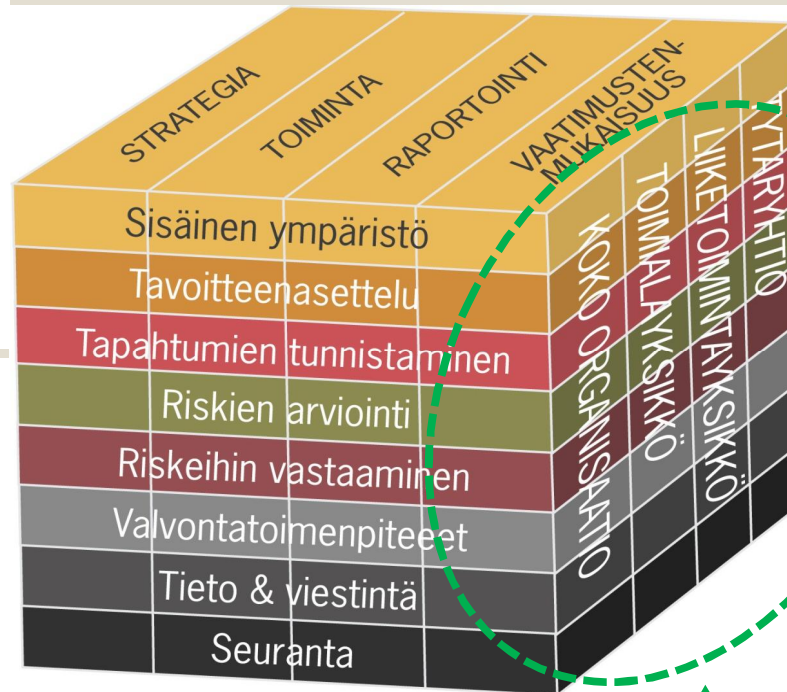
Sisäiseen valvontaan kuuluvat

- organisaation sisäinen toimintaympäristö,
- tavoiteasetanta,
- riskienhallinta,
- valvontatoimenpiteet,
- tiedonkulku ja viestintä sekä
- seuranta.

Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa toteuttaa koko organisaatio; johto sekä koko henkilöstö. Vastuu sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on ylimmällä johdolla. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on osa organisaation johtamista. Johto määrittelee toimintatavat ja ohjeet, joiden avulla tavoitteet on mahdollista saavuttaa.

Sisäinen valvonta käsittää kaikki ne toimenpiteet ja menettelyt, joiden avulla pyritään varmistamaan tavoitteiden saavuttaminen.

Tarkastusavaruus

Tavoitteet voidaan ryhmitellä neljään luokkaan:

- strategiset – korkean tason tavoitteet, jotka ovat organisaation toiminta-ajatuksen mukaisia ja sitä tukevia
- toiminnalliset – organisaation voimavarojen tehokas ja taloudellinen käyttö
- raportointia koskevat – raportoinnin luotettavuus
- vaatimustenmukaisuutta koskevat – sovellettavien lakien, määräysten ja ohjeiden noudattaminen.

Sisäinen tarkastus arvioi sisäisen valvontajärjestelmän ja riskienhallinnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta ja pyrkii siten edistämään organisaation tavoitteiden saavuttamista.

*)Kuvaus Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) julkaiseman sisäisen valvonnan viitekehityksen mukaan.

Sisäisen tarkastuksen työtä ohjaavat kansainväliset ammattistandardit

- Riippumattomuus
  - keskustelu- ja raportointiyhteys hallitukselle
- Objektivisuus
- Osaaminen / ammattitaito
  - Sisäinen tarkastus on ammatti, toimii standardien pohjalta, ml. säännöllinen laatuarviointi.
  - Perusteltua on, että jokaisessa maakunnassa on omaa osaavaa sisäisen tarkastuksen henkilökuntaa: työn tehokkuus, laatu, yhdenmukaisuus.
- Työn koordinointi usean tarkastustoimijan kentässä
  - selkeä roolit ja tehtävät, kussakin maakunnassa on tarpeen sopia hyvistä yhteistyön muodoista eri tarkastus/arviointitoimijoiden kesken.
  - Yhteistyö on tärkeää myös maakuntien välillä sekä muiden tarkastusta ja arviointia tekevien tahojen kanssa.

Standardit

KV ammattistandardit

https://theiia.fi/wp-content/uploads/2016/12/standards_2017_fi.pdf

INTOSAI GOV 9140 – Internal Audit Independence in the Public Sector

<http://www.intosai.org/issai-executive-summaries/view/article/intosai-gov-9140-internal-audit-independence-in-the-public-sector.html>

MAAKUNNAN TARKASTUS- JA ARVIOINTITOIMIJOITA (luonnos)

VALTION TALOUDEN
TARKASTUSVIRASTO
109§ ,VTV lain muutos 2a§
tarkastusoikeus

MAAKUNTAVALTUUSTO 16§ : päättää strategiasta, hallintosäännöstä, omistajaohjauksen periaatteista, konserniohjeista, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, nimeää tarkastuslautakunnan, valitsee tilintarkastusyhteisön.

MAAKUNTAHALLITUS vastaa sisäisen valvonnan toimivuudesta

37§ : 7) Tulee huolehtia maakunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä 8) huolehtia maakunnan sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, 45§ .

101§) Tulee antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Hallituksen tarkastustoimikunta/jaosto keskittyy konsernivalvonnan, sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen, konsernivalvonnan ja riskienhallinnan kysymyksiin.

Maakuntajohtaja 36§,
johtaa
maakuntahallituksen
alaisena maakunnan
hallintoa, taloutta ja
muuta toimintaa

MAAKUNNAN SISÄINEN TARKASTUS,
45§: maakuntahallituksen tulee
järjestää riippumaton sisäinen
tarkastus.

- Lain perusteluissa: "arvioi sisäisen valvonnan toimivuutta"

Periaatteet:

- Sisäisen tarkastuksen henkilö/t tekevät työnsä ensi sijaisesti hallitukselle ja ylimmälle johdolle.
- Arvioi ja tarkastaa riippumattomasti riskiperusteisen ajattelutavan mukaan konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta.
- Työtä ohjaavat kansainväliset sisäisen tarkastuksen ammattistandardit.

TARKASTUSLAUTAKUNTA
106 §

Maakuntavaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

- Arvioi valtuuston toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista, tehtävät luettelut tarkemmin laissa.
- Työ tehdään valtuustolle.

- Tarkastuslautakunnalle asioita valmisteleva henkilö/t.
- Työt tehdään tarkastuslautakunnalle

TILINTARKASTUS
107§ , 108§

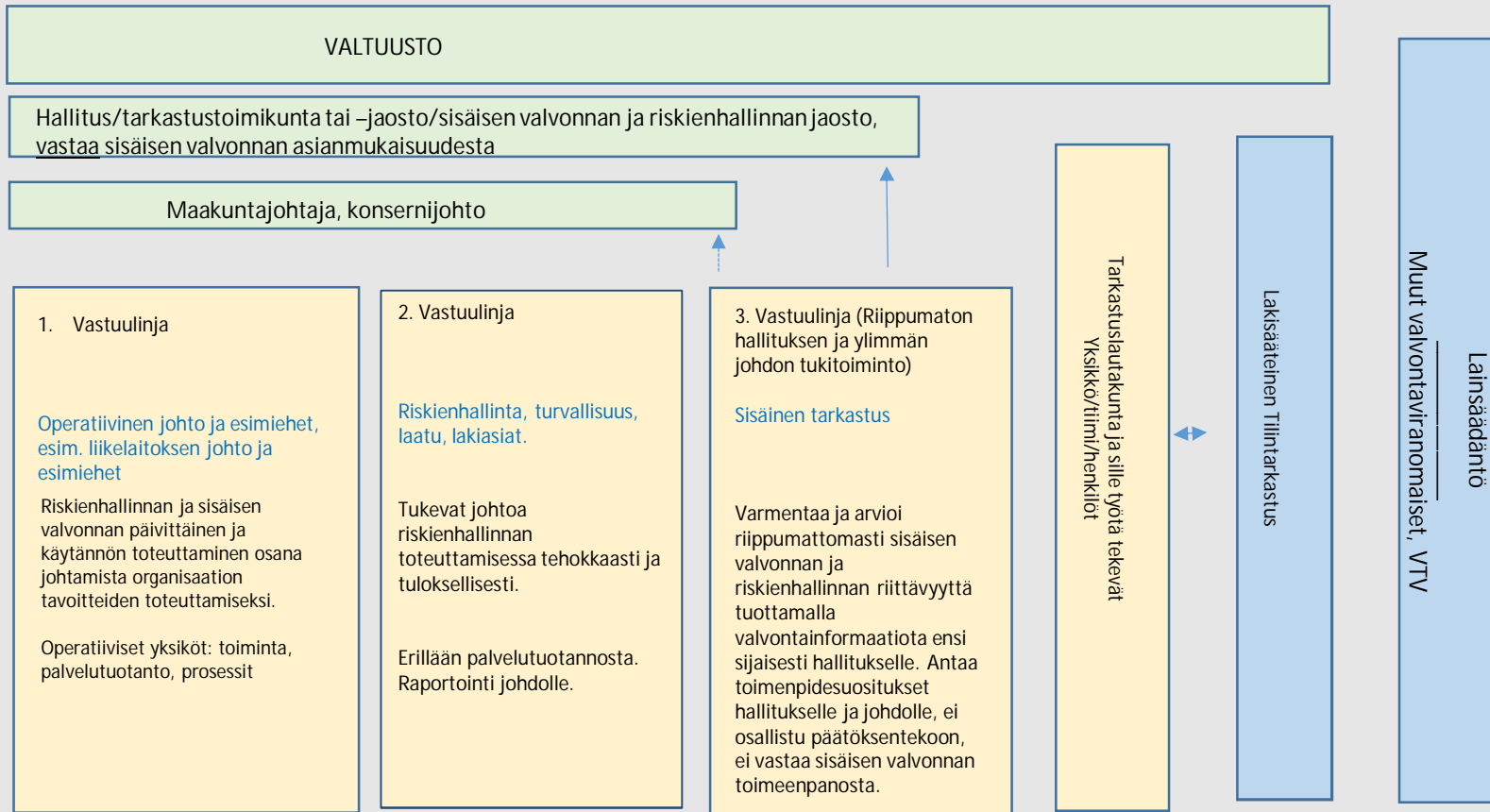
Tarkastaa hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen, ja ottaa kantaa, onko maakunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

- Työ tehdään tarkastuslautakunnalle/valtuustolle
- Tehtävät todettu laissa.

Suosittelavaa huomioitavaksi valmistelussa

- ü Valmistelutyön tueksi IIA Finland on julkaissut Maakunnan sisäisen tarkastuksen järjestämisperiaatteet maakunnassa, <https://theiia.fi/maakunnan-sisaisen-tarkastuksen-jarjestamisperiaatteet/>
- ü Valmisteluvastuussa sisäisen tarkastuksen asiantuntija, jotta uusi tehtävä tulisi laadukkaasti järjestettyä.
- ü Sisäisen tarkastuksen tehtävät ja toimintatavat ohjautuvat ammattistandardeista ja alan parhaista käytännöistä
- ü Sisäinen tarkastus huomioidaan hallintosäännössä; riippumattomuus, raportointimenettelyt, tiedonsaantioikeudet.
- ü Sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa tarkemmin tehtävät ja toimintaperiaatteet.
- ü Resurssointi, laadunvarmistus: oman henkilökunnan osuus ja ammattitaito huomioiden toiminnan laajuus ja riskit, säännöllinen laadunarviointi
- ü Maakuntakonsernin sisäinen tarkastus koordinoi maakunnassa tapahtuvaa sisäistä tarkastusta, jotta laadukas toiminta turvataan
- ü Tarkastustoimikunta/jaosto: Maakuntahallituksen työn tehostamiseksi on suositeltavaa perustaa hallituksen alaisuuteen isommissa organisaatioissa tarkastustoimikunta/jaosto, mikä keskittyy sisäisen valvonnan, riskienhallinnan, ja sisäisen tarkastuksen kysymyksiin.

SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN malli - The three lines of defence in effective Risk management and Control (IIA 2013)

Soveltaen IIA:n "The three Lines of Defence in Effective Risk Management and Control" (2013)

Sisäinen valvonta on osa johtamista:

"Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla varmistetaan talouden ja toiminnan laillisuus, tuloksellisuus, varojen turvaaminen sekä johtamisen kannalta oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta. Sisäinen valvonta on selkeästi johtamisen väline (Perustelut 37 S)."

Sisäinen tarkastus

tukee hallitusta sen toteuttaessaan tilivelvollisuutta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisessa järjestämisessä.

SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN MALLI

VALTUUSTO

Hallitus/tarkastustoimikunta tai -jaosto/sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan jaosto

Maakuntajohtaja, konsernijohto

1. VASTUULINJA

Operatiivinen johto ja esimiehet

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan päivittäinen ja käytännön toteuttaminen osana johtamista organisaation tavoitteiden toteuttamiseksi.

Operatiiviset yksiköt: toiminta, palvelutuotanto, prosessit

1

2. VASTUULINJA

Riskienhallinta, turvallisuus, laatu, lakiasiat

Tukevat johtoa riskienhallinnan toteuttamisessa tehokkaasti ja tuloksellisesti.

Erillään palvelutuotannosta.

Raportointi johdolle.

2

3. VASTUULINJA

(riippumaton hallituksen ja ylimmän johdon tukitoiminto)

Sisäinen tarkastus

Varmentaa ja arvioi riippumattomasti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä tuottamalla valvontainformaatiota ensi sijaisesti hallitukselle.

Antaa toimenpidesuosituksen johdolle, ei osallistu päätöksentekoon.

3

Tarkastuslautakunta ja sille valmisteleva henkilö/tiimi

Lakisäätöinen tilintarkastus

Lainsäädäntö
Muut valvontaviranomaiset

Kiitos !

Kysymyksiä

Kaarina Sinersalo
toiminnanjohtaja, sisäiset tarkastajat ry

kaarina.sinersalo@theiia.fi

puh 050 325 7255

Riikka Koivunen
julkissektoritoimikunnan puheenjohtaja, sisäiset tarkastajat ry

riikka.koivunen@hus.fi

puh 040 731 2444